

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านรี

อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลหลักฟ้า อำเภอยะโฮ จังหวัดอ่างทอง ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทองได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-6
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-1
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ปี พ.ศ.2536-2565)	2-3
2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-5
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-6
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-6
2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565	2-8
3-1 สมบัติดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	3-3
5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	5-3
6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	6-2
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-3
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-7

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1-1 ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-1
2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565	2-3
2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	2-6
3-1 ทรัพยากรดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	3-4
4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	4-4
4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	4-5
6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง	6-5

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

1.1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2) จัดให้มีการวางแผนผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษากฎเกณฑ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและพหุภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

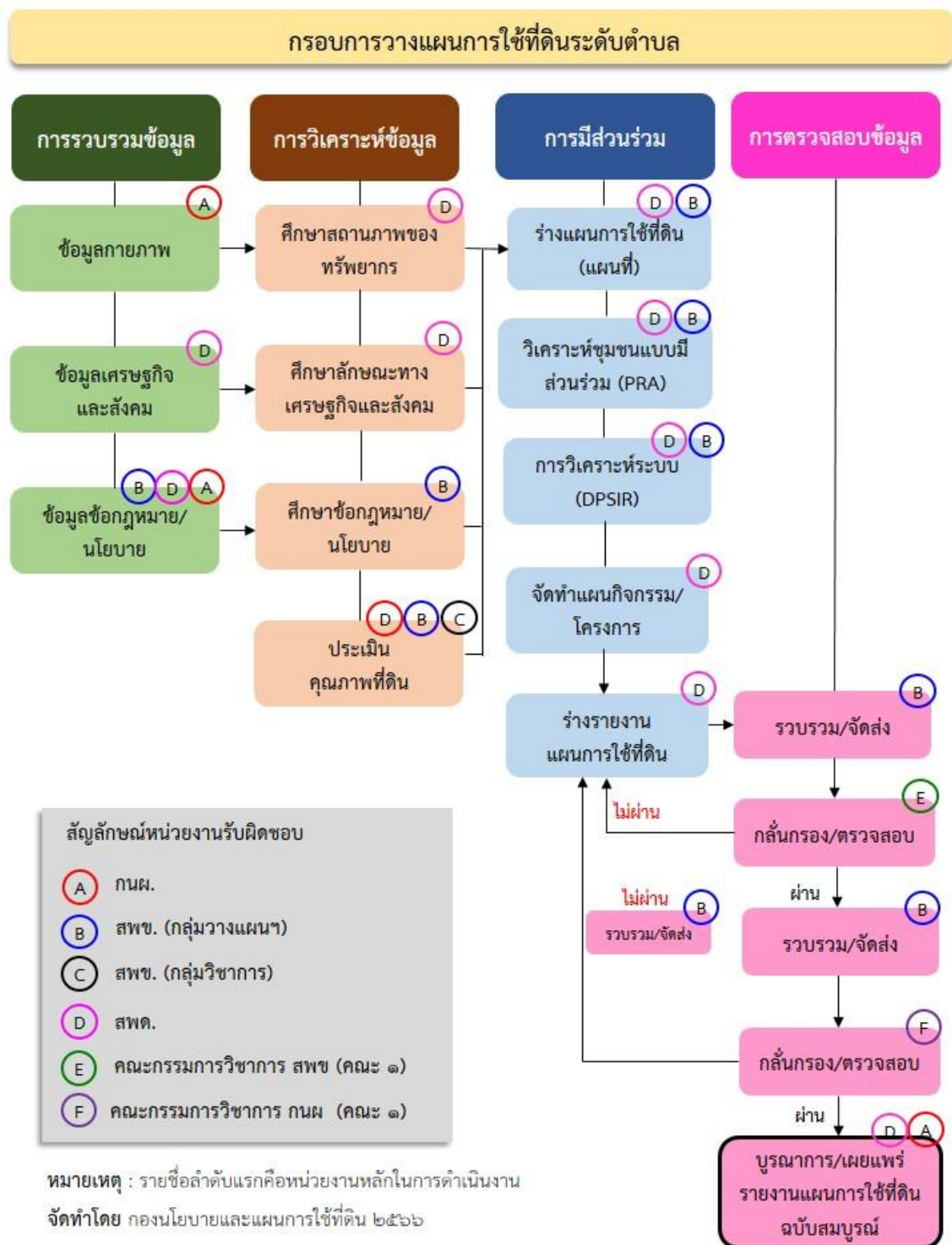
1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

- 1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล
 - 1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน
 - 1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
 - 1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น
 - 1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์
 - 1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ
 - 1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย
 - 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล
 - 2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ
 - 3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต
- จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

ชุมชนเข้มแข็ง ท้องถิ่นก้าวหน้า ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต (<https://www.ban-it.go.th/public/list/data/index/menu/1545>)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

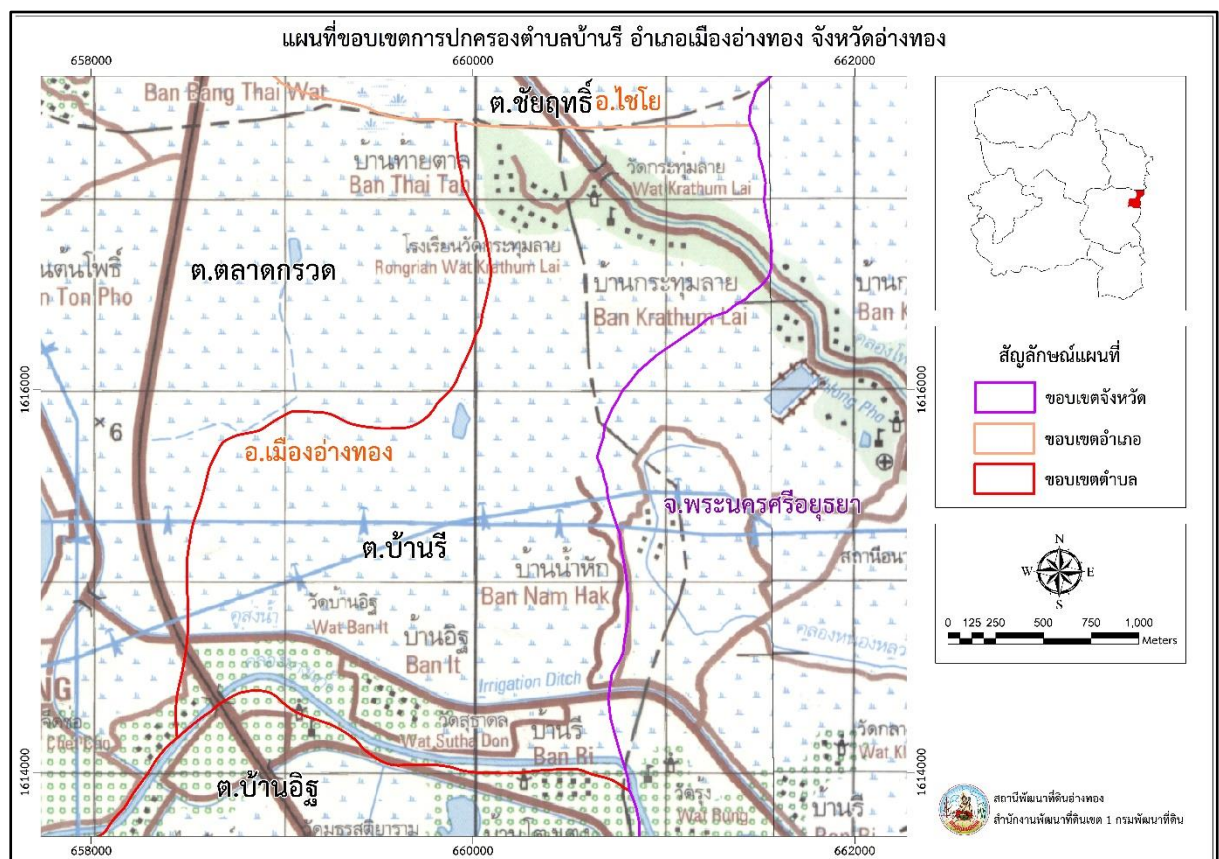

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอมืองอ่างทอง มีพื้นที่ประมาณ 6 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,614 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดอ่างทอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านอู้อี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านนา อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลตลาดกรวด อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านท้ายตาล	หมู่ที่ 3 บ้านรี
หมู่ที่ 2 บ้านวัดร้าง	หมู่ที่ 4 บ้านไผ่ล้อม

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มเจ้าพระยา มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่าน เช่น คลองบางแก้ว

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.2 องศาเซลเซียส โดยในเดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงสุดคือ 36.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.4 องศาเซลเซียส โดยในเดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำสุดคือ 20.2 องศาเซลเซียส

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,083.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 106 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 231.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETO) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม CROAT for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

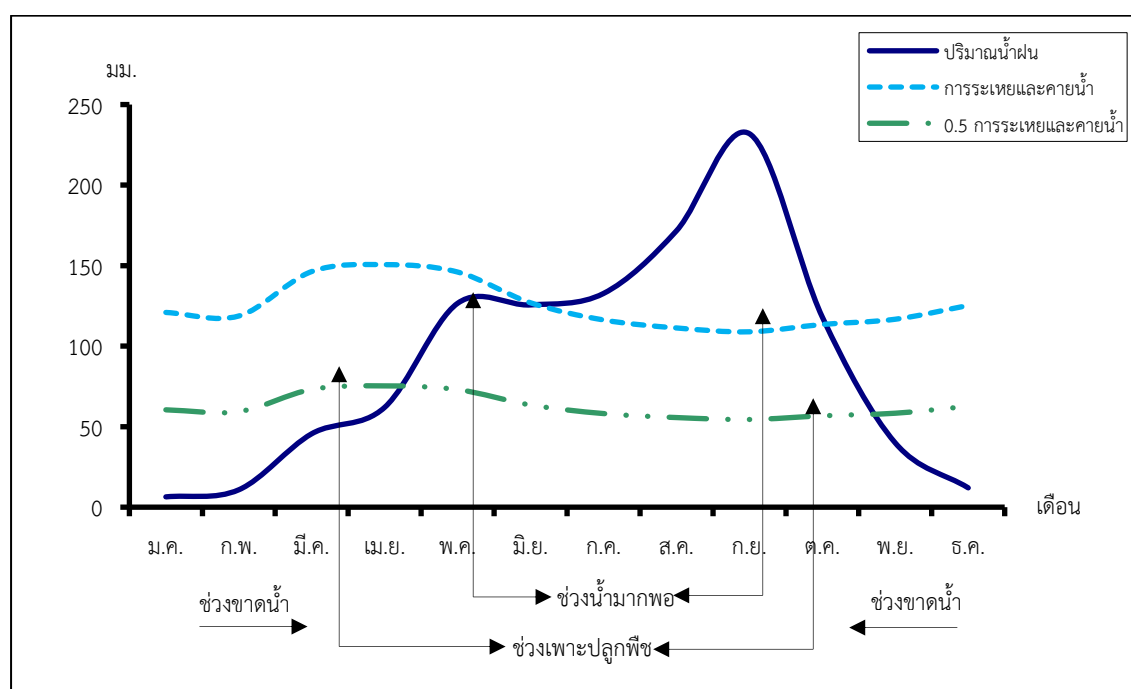
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	20.2	32.9	26.2	68.0	6.4	1.0	120.9	6.3
ก.พ.	22.3	34.6	27.9	70.0	10.8	1.4	118.7	10.6
มี.ค.	24.3	35.9	29.5	72.0	45.6	4.3	146.3	42.3
เม.ย.	25.0	36.7	30.1	73.0	62.0	6.3	150.6	55.8
พ.ค.	25.2	35.9	30.0	76.0	126.6	12.8	146.0	101.0
มิ.ย.	24.8	35.0	29.4	77.0	125.6	13.4	126.9	100.4
ก.ค.	24.4	34.1	28.9	79.0	132.7	14.8	116.3	104.5
ส.ค.	24.2	33.7	28.6	80.0	171.6	16.4	111.3	124.5
ก.ย.	24.1	33.2	28.3	83.0	231.9	17.8	108.9	145.9
ต.ค.	23.6	33.1	28.1	81.0	118.0	12.2	113.5	95.7
พ.ย.	22.3	33.1	27.4	75.0	39.9	4.1	116.7	37.4
ธ.ค.	20.4	32.3	26.1	68.0	12.0	1.3	125.2	11.8
เฉลี่ย	23.4	34.2	28.4	75.2	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,083.1	105.8	1,501.3	836.2

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 523 ไร่ หรือร้อยละ 14.47 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 2,859 ไร่ หรือร้อยละ 79.11 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 2,338 ไร่ หรือร้อยละ 64.69 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว

2.2) ไม้ผล มีเนื้อที่ 502 ไร่ หรือร้อยละ 13.89 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง กล้วย

2.3) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 19 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

- 3) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 223 ไร่ หรือร้อยละ 6.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน

4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ถม

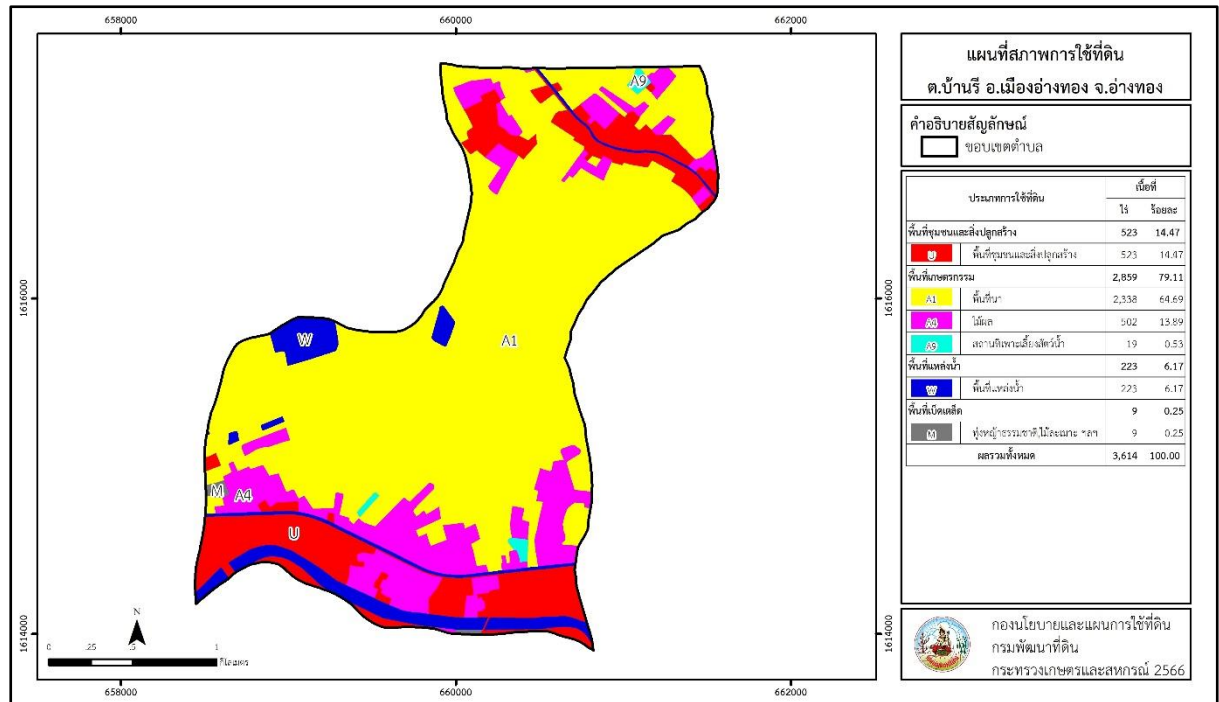
ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	523	14.47
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	469	12.98
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	21	0.58
U405	ถนน	29	0.80
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	4	0.11
A	พื้นที่เกษตรกรรม	2,859	79.11
A101	นาข้าว	2,338	64.69
A401	ไม้ผลผสม	14	0.39
A407	มะม่วง	184	5.09
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	236	6.53
A411	กล้วย	68	1.88
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	19	0.53
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	9	0.25
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	2	0.06
M405	พื้นที่ถม	7	0.19
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	223	6.17
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	112	3.10
W202	บ่อน้ำในไร่นา	72	1.99
W203	คลองชลประทาน	39	1.08
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		3,614	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบ้านรี มีประชากรรวม 1,853 คน แยกเป็นชาย 862 คน เป็นหญิง 991 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 320.46 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 558 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตร ที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 234 ครัวเรือน หรือร้อยละ 41.94 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 324 ครัวเรือน หรือร้อยละ 58.06 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบ้านรี	588	862	991	1,853
หมู่ที่ 1 บ้านท้ายตาล	94	160	172	332
หมู่ที่ 2 บ้านวัดรัง	229	337	387	724
หมู่ที่ 3 บ้านรี	184	247	313	560
หมู่ที่ 4 บ้านไผ่ล้อม	81	118	119	237

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
--------	-------	--------

	(ครัวเรือน)	
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	588	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	234	41.94
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	324	58.06

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลบ้านรี มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 588 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 6.15 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

สภาพเศรษฐกิจ ประชากรในตำบลบ้านรีส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว และเลี้ยงสัตว์

การประกอบอาชีพ ในตำบลบ้านรีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำนา นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย

- อาชีพทำเกษตรกรรม ตำบลบ้านรีมีครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร 234 ครัวเรือน โดยเกษตรกรปลูกข้าวทั้งตำบล นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับการเลี้ยงสัตว์พบว่าส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และจำหน่าย

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 337,392 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 116,854 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 163,403 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 276,320 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 173,989 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 60,260 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

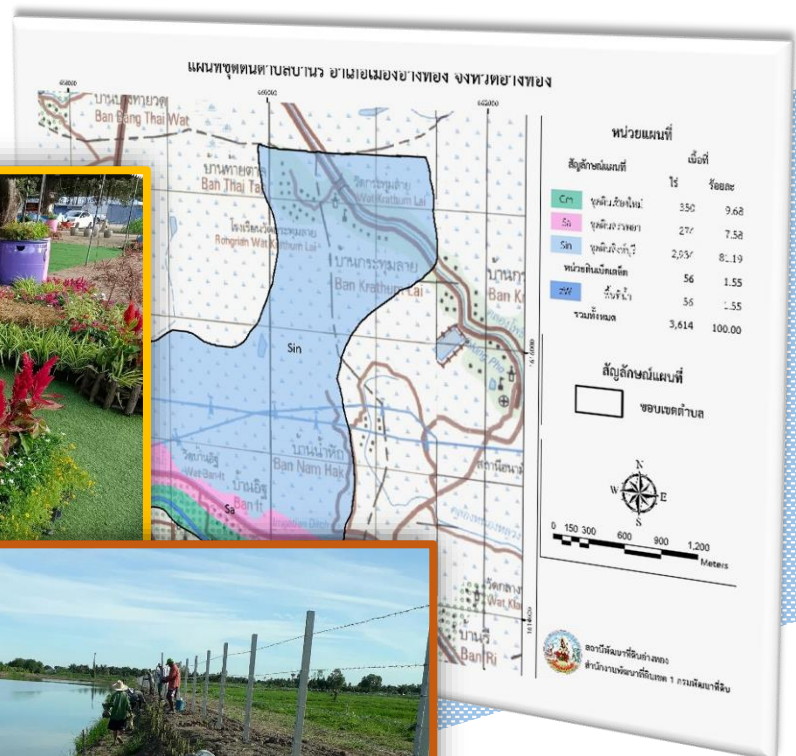
ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลบ้านรี	276,320	15,659	41,267	4,147	337,392	116,854	163,403	276,320
หมู่ที่ 1 บ้านท้ายตาล	323,625	18,069	10,722	794	353,211	115,073	160,972	323,625
หมู่ที่ 2 บ้านวัดรัง	281,903	16,976	42,129	3,730	344,737	111,076	182,916	281,903
หมู่ที่ 3 บ้านรี	264,892	18,393	70,583	7,244	361,112	125,854	152,552	264,892
หมู่ที่ 4 บ้านไผ่ล้อม	237,250	3,571	6,231	1,971	249,024	116,211	135,819	237,250

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 3,614 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลบ้านรี มีสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล) 1,083.1 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลบ้านรี มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองบางแก้ว

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลบ้านรี มีจำนวนบ่อบาดาลราชการ จำนวน 8 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 3 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 2 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Sa-fsi-siA ดินสรพยาที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 274 ไร่ หรือร้อยละ 7.58 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Sin-sicA ชุดดินสิงห์บุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,934 ไร่ หรือร้อยละ 81.18 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Cm-fsi-silA ดินเชิงใหม่ที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 350 ไร่ หรือร้อยละ 9.69 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 56 ไร่ หรือร้อยละ 1.55 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

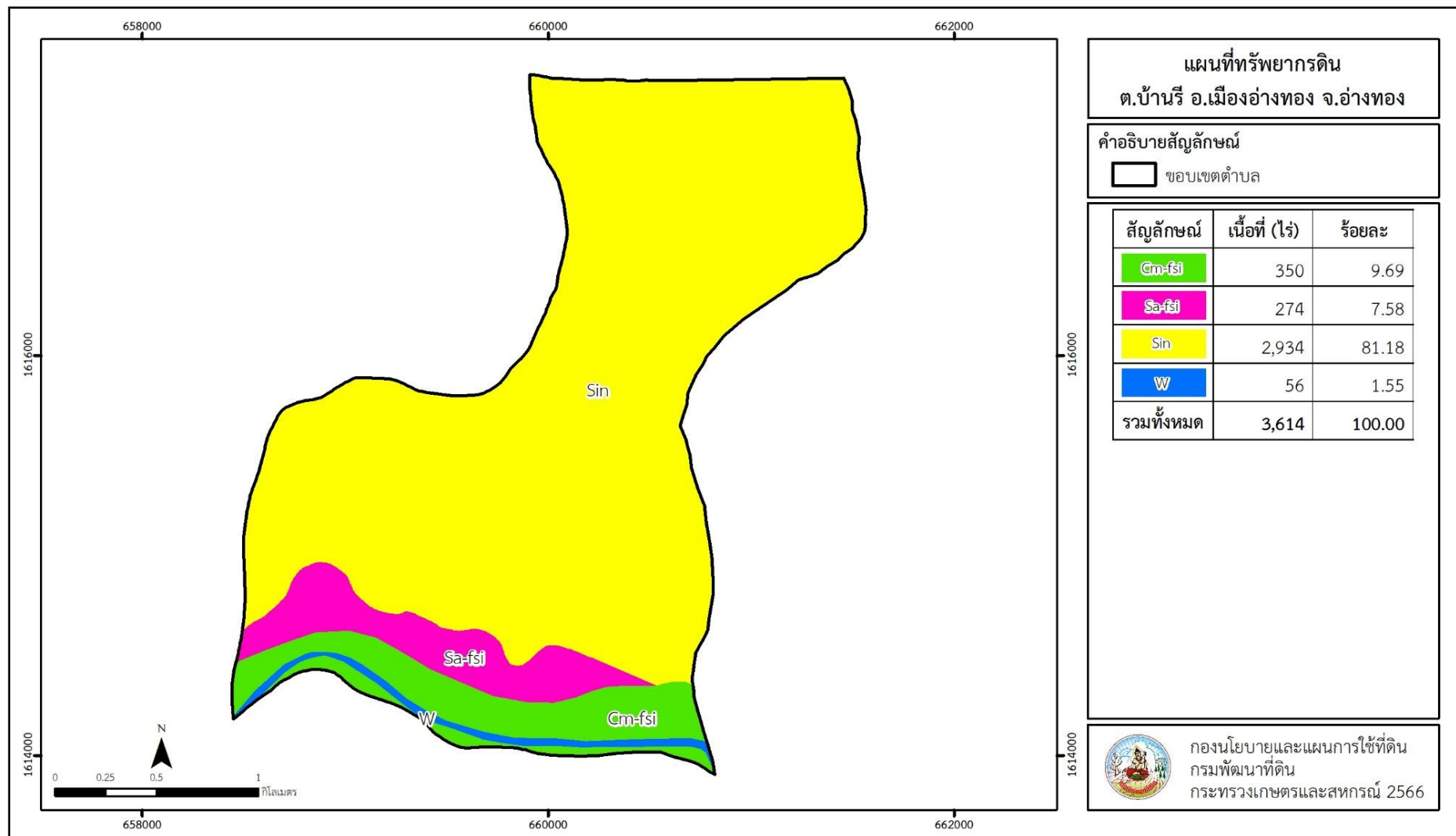

ตารางที่ 3-1 สมบัติดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Cm-fsi-silA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	350	9.69
Sa-fsi-silA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	>75	6.0-7.0	5.5-6.5	<2	-	274	7.58
Sin-sicA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-6.5	7.0-8.0	<2	-	2,934	81.18
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	1.55
รวมทั้งหมด											3,614	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory rural appraisal : PRA)

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมี สาระสำคัญของชุมชน ในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี "กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

จากการวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบ้านรี คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดี/ คู คลองต้นเขนขาดการดูแลรักษา
- 3) เกษตรกรมีการเผาตอซังและวัสดุเหลือใช้ในแปลงเกษตร
- 4) ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ยเคมีและสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช)
- 5) เกษตรกรอายุมากเข้าเกณฑ์ผู้สูงอายุ คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพการเกษตร
- 6) ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของนายทุน

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกรตำบลบ้านรีมีความต้องการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม
- 2) บริการตรวจวิเคราะห์ดิน
- 3) แก้ไขปัญหาชุดลอกคูคลองที่ตื้นเขิน / จัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลผลิต
- 4) ควบคุมราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- 5) ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- 6) สนับสนุนเงินทุนให้เกษตรกรให้เกษตรกรกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ
- 7) ต้องการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรและการศึกษาดูงาน

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

- (1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- (2) การบริหารจัดการน้ำที่ดี
- (3) การเผาตอซังในพื้นที่การเกษตร
- (4) ต้นทุนการผลิตสูง
- (5) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
- (6) ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของนายทุน

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- (1) การทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง
- (2) การทำการเกษตรเชิงเดี่ยว
- (3) การบริหารจัดการน้ำ
- (4) การเผาวัสดุการเกษตรเพื่อเร่งรอบการผลิตและง่ายต่อการจัดการแปลง
- (5) วัยแรงงานส่วนใหญ่อยู่นอกภาคการเกษตร
- (6) พื้นที่เช่า

3) สภาวะ (State) ที่เกิดจากแรงกดดัน มี 6 ประการ คือ

- (1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- (2) ประสบปัญหากล้วยแล้ง
- (3) ขาดแคลนแรงงานทางด้านการเกษตร
- (4) ใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็นและใช้สารเคมีอันตรายทางการเกษตรผิดวิธี
- (5) การระบาดของโรคและแมลง
- (6) ผลผลิตล้นตลาด

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ

- (1) ปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรลดลง
- (2) ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ลดลง
- (3) มีผลต่อคุณภาพชีวิต
- (4) มีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย
- (5) สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร
- (6) สารพิษตกค้างในดินและปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินและผิวดิน

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

(1) อดีต-ปัจจุบัน

- ส่งเสริมการไ้ปุ่ตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ่สด
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ่หมัก
- ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

(2) อนาคต

- พัฒนาที่ดินและบริหารจัดการน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพกิจกรรมที่ตอบสนองในอดีต - ปัจจุบัน
- ถ่ายทอดองค์ความรู้การปรับปรุงบำรุงดินและด้านการเกษตรอื่น ๆ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 ข้าว เกษตรกรจะหมุนเวียนทำนาตามรอบที่น้ำชลประทานที่ไหลผ่านพื้นที่ของตนเอง ซึ่งเกษตรกรจะทำนาโดยเฉลี่ยประมาณ 2-3 ครั้งต่อปี

4.3.2 ไม้ผล เกษตรกรนิยมปลูกไม้ผลสวนผสม ได้แก่ มะม่วง กัลย มะนาว ส้มโอ มะปราง

4.3.3 พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด

4.3.3 พืชผัก เกษตรกรนิยมปลูกไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายภายในท้องถิ่นและเกษตรกรหมุนเวียนปลูกผักในพื้นที่ได้เกือบตลอดทั้งปี ได้แก่ พืชผักสวนครัวชนิดต่างๆ เช่น ตะไคร้ มะเขือ พริก กะเพรา โหระพา สะระแหน่

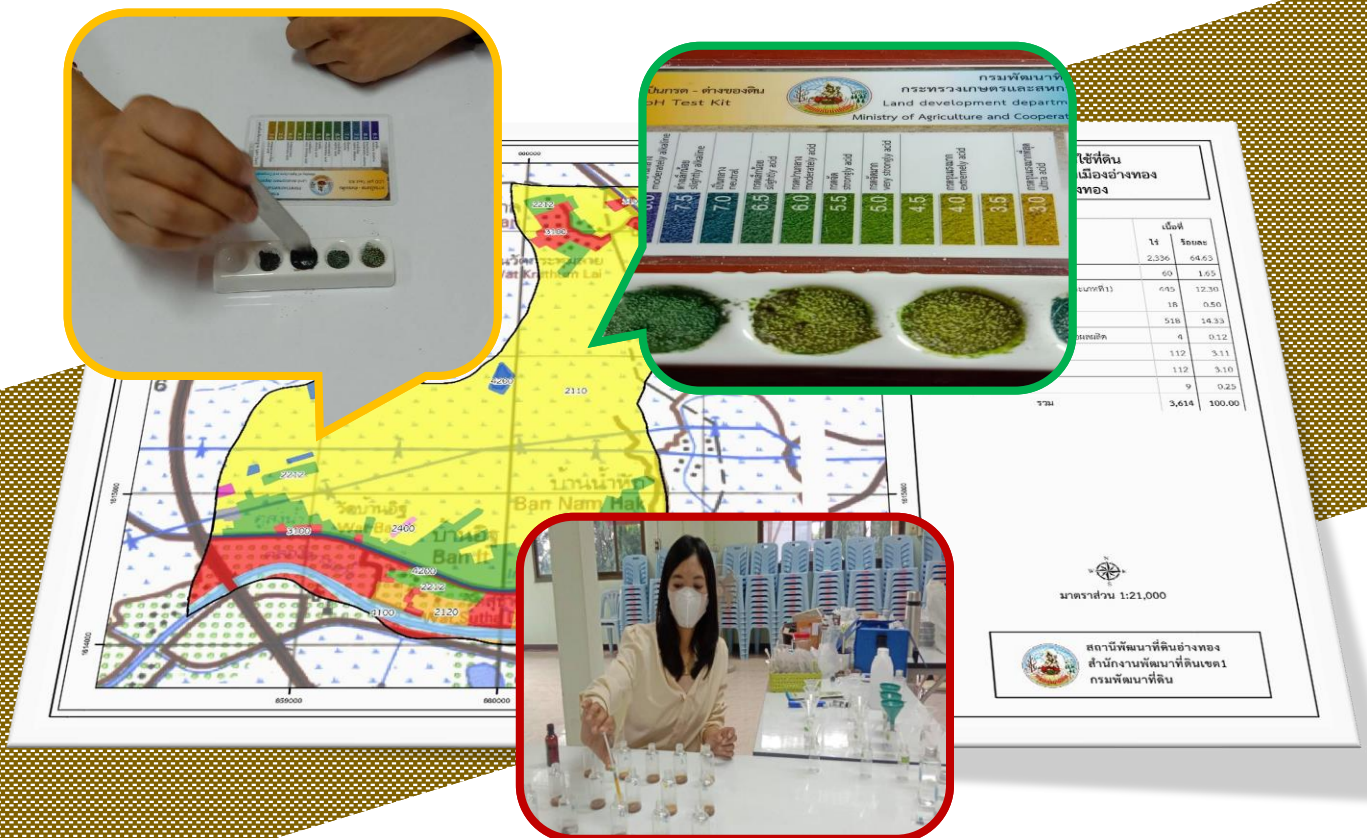
ดังตารางรายละเอียดในรูปที่ 4-2

ชนิดพืช \ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	ข้าว											
ไม้ผล	ไม้ผล											
พืชไร่	พืชไร่											
พืชผัก	พืชผัก											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำธณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1 การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2 ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3 ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1 สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2 ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และกล้วย

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	กล้วย
Cm-fsi-silA	S3o	S2n	S2ns
Sa-fsi-silA	S2o	S3o	S3o
Sin-sicA	S1	N	S3o

หมายเหตุ: ระดับความเหมาะสม

S1 = เหมาะสมสูง

S2 = เหมาะสมปานกลาง

S3 = เหมาะสมเล็กน้อย

N = ไม่เหมาะสม

ข้อจำกัด

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพได้จากการวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง สามารถกำหนดออกเป็น 4 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตแหล่งน้ำ เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และเขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมชั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
2000	1. เขตเกษตรกรรม	2,860	79.14
2100	1.1 เขตเกษตรกรรมชั้นดี	2,398	66.34
2110	เขตทำนา	2,338	64.69
2120	เขตปลูกไม้ผล	60	1.65
2210	1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่1) *มีชลประทานแต่ดินไม่ดี*	443	12.25
2212	เขตปลูกไม้ผล	443	12.25
2400	1.3 เขตประมง	19	0.53
3000	2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	522	14.45
3100	2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	518	14.33
3200	2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	4	0.12
4000	3. เขตแหล่งน้ำ	223	6.17
4100	3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	111	3.07
4200	3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	112	3.10
5000	4. เขตพื้นที่อื่น ๆ	9	0.25
รวม		3,614	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.2.1 เขตเกษตรกรรม (สัญลักษณ์ 2000)

เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตประมง มีเนื้อที่ 2,860 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 79.14 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี (สัญลักษณ์ 2100) พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุดในพื้นที่ เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง

และพืชอายุสั้น ได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้ พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช แยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

1.1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 2,338 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 64.69 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบัน เกษตรกรมีการปลูกข้าว โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะนาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น พริก มะเขือ กะเพรา โหระพา พืชผักสวนครัวชนิดต่าง ๆ และปอเทือง เป็นต้น

1.2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 60 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.65 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กล้วย มะนาว น้อยหน่า ฝรั่ง มะปราง ละมุด ฯลฯ

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรม ชั้นดี คือ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่1) *มีชลประทานแต่ดินไม่ดี* (สัญลักษณ์ 2210) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิต อยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ติดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ ประกอบด้วย 1 เขตรอง คือ เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 443 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 12.25 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง กล้วย มะนาว น้อยหน่า ฝรั่ง มะปราง ละมุด ฯลฯ

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 19 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขต ที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ปลานิล ปลาช่อน เป็นต้น

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (สัญลักษณ์ 3000)

มีเนื้อที่ 522 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.45 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 518 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.33 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบัน และสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 4 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

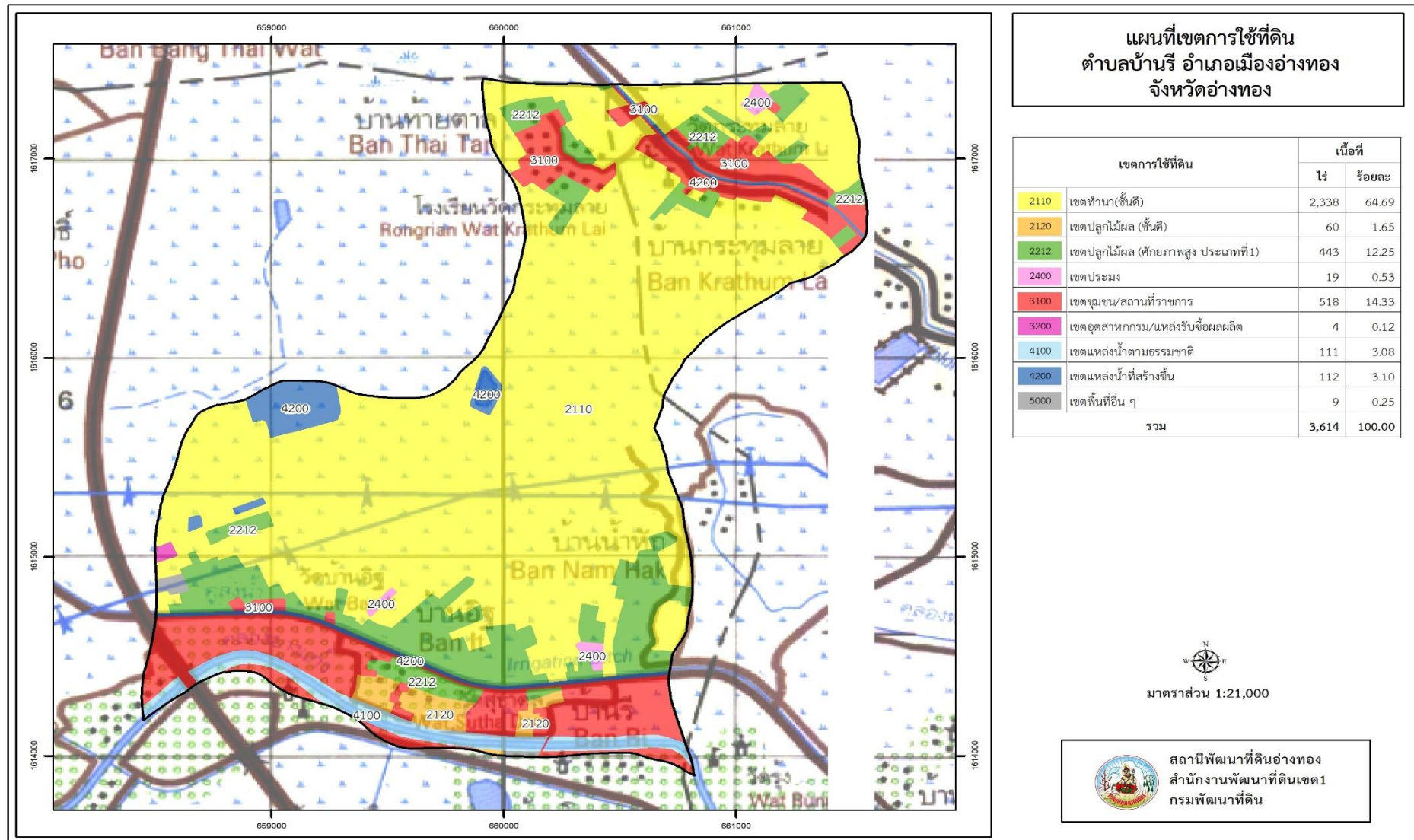
6.2.3 เขตแหล่งน้ำ (สัญลักษณ์ 4000)

มีเนื้อที่ 223 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.17 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 111 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 112 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.10 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน บ่อน้ำในไร่ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น โบราณสถาน เจดีย์ ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านรี เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทองเสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (3) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ ปูนมาร์ล
- (6) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (7) การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน
- (8) การสาธิตไถกลบตอซังพืช
- (9) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา และเขตปลูกไม้ผล

- (1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- (2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร)
- (3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเกษตรอำเภอ)
- (4) โครงการจัดการดินและปุ๋ยชุมชน (สำนักงานเกษตรอำเภอ)

2) เขตประมง

ถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนพันธุ์ปลาเบญจพรรณ (สำนักงานประมงจังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน/การขุดลอกคลอง (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (PRA) เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลบ้านรี ได้วิเคราะห์ปัญหาเบื้องต้นดังต่อไปนี้ ปัญหาของตำบลบ้านรีในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ (3) ปัญหาการไหลบ่าของน้ำ ปัญหาดังกล่าวนี้นี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากขาดแคลนน้ำและมีแหล่งน้ำไม่เพียงพอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ในกรณีการเผาตอซัง เนื่องจากการทำการเกษตรโดยเฉพาะการทำนาเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเผาตอซังเพื่อให้เกิดความสะดวกในการไถเตรียมดิน ซึ่งความร้อนจากการเผาตอซังจะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ ในดินทำให้ดินเสื่อมโทรม เนื้อดินจับกันแน่นและแข็ง ไม่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช ส่งผลให้ผลผลิตต่ำนอกจากนี้การเผาฟางข้าวและตอซังยังเกิดเขม่าควัน เศษฝุ่นละออง ส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาได้โดยวิธีร่วมรณรงค์ไม่เผาฟางข้าวและตอซังเปลี่ยนเป็นไถกลบตอซังแทนเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และหมักตอซังด้วยเชื้อจุลินทรีย์สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ในช่วงเตรียมดินก่อนทำการเกษตรต่อไป เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและช่วยเพิ่มผลผลิตข้าวในนาโดยไม่ต้องพึ่งปุ๋ยเคมีและช่วยลดต้นทุนในการผลิตอีกทางหนึ่งด้วย

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตเกษตรกรรม เขตทำนา เนื้อที่ 2,338 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (4) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (5) การจัดหาปุ๋ยนมาร์ล (6) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (7) การสาธิตไถกลบตอซังพืช (8) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	551,500 26,250 148,750 15,000 1,500 120,000 50,000 175,000 15,000
เขตเกษตรกรรม เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 503 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด (3) การจัดหาปุ๋ยนโดโลไมท์ (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร (5) การทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	816,750 37,500 3,750 212,500 50,000 510,000 3,000

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
เขตประมง เนื้อที่ 19 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน	7,500
	การใช้สารเร่งซุปเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	7,500
	2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	600,000
	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	600,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1) การปรับปรุงบำรุงดิน	1,375,750
	2) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	600,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	1,975,750

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 2,338 ไร่ 1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 503 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 2) โครงการกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 4) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (สถานีวิจัยพืชไร่) 5) โครงการการบริหารความหลากหลายชีวภาพ (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท) 6) ศูนย์การจัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 7) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) (สำนักงานเกษตรอำเภอ) 8) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 9) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 10) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (สำนักงานเกษตรจังหวัด) 11) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท)
2. เขตประมง เนื้อที่ 19 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (สำนักงานประมงจังหวัด) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (สำนักงานประมงจังหวัด)

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
3. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 223 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (โครงการชลประทานจังหวัด) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (โครงการชลประทานจังหวัด) 3) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (โครงการชลประทานจังหวัด) 4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (โครงการชลประทานจังหวัด) 5) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตเกษตรกรรม ชั้นดี เขตทำนา เนื้อที่ 2,338 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													551,500	
	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	150	150	150	150	150	750	5,250	5,250	5,250	5,250	5,250	26,250	พด.
	1.2 การผลิต-จัดหา เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	1	1	5	29,750	29,750	29,750	29,750	29,750	148,750	พด.
	1.3 การส่งเสริม การปรับปรุงบำรุง ดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
	1.4 การส่งเสริม การปรับปรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	20	20	20	20	20	100	300	300	300	300	300	1,500	พด.
	1.5 การจัดหาปุณ มาร์ล	ตัน	20	20	20	20	20	100	24,000	24,000	24,000	24,000	24,000	120,000	พด.
	1.6 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	1.7 การสาธิตไถ กลบตอซัง	ไร่	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
	1.8 การตรวจวิเคราะห์ ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	100	100	100	100	100	500	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตเกษตรกรรม เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 503 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													816,750	
	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	500	500	500	500	500	2,500	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500	พด.
	1.2 การส่งเสริม การปรับปรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.
	1.3 การจัดหาปุ๋ย โดโลไมท์	ตัน	25	25	25	25	25	125	42,500	42,500	42,500	42,500	42,500	212,500	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	พด.
	1.5 การทำปุ๋ยหมัก สูตรพระราชทาน	ตัน	30	30	30	30	30	150	102,000	102,000	102,000	102,000	102,000	510,000	พด.
	1.6 การตรวจวิเคราะห์ ดิน/การใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	20	20	20	20	20	100	600	600	600	600	600	3,000	พด.

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลบ้านรี อำเภอมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตประมง เนื้อที่ 19 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													7,500	
	1.1 การใช้สารเร่ง ซูเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสาร บำบัดน้ำเสีย	ลิตร	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน													600,000	
	2.1 การปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ													1,975,750		

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xm/search.php>. 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th>. 15 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ดันศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงาน สถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 พฤษภาคม 2566.

ที่ปรึกษา

นางนงนุช ศรีพุ่ม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นางมัทธนา ชัยมหาวิน	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายอนุสรณ์ จันทนโรจน์	ที่ปรึกษาสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
นายนิลภัทร คงพ่วง	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง
กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กลุ่มวิเคราะห์ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	กรมพัฒนาที่ดิน

จัดทำโดย

นายณปภัช งามเนตร์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสาวนาฏยา ปิตานุสร	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กรมพัฒนาที่ดิน
LAND DEVELOPMENT DEPARTMENT
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
Call Center 1760